

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. szám

Kiadóhivatal:
Sándor király-utca 9. sz.

Sürgőnycím: Délbácska
Telefonszám: 137

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy óra - - 20 dinár
Negyedévre - 60 dinár
Félévre - - 120 dinár

Egyes szám ára:
1 DINAR

NOVISAD, 1922 október hó 19 || POLITIKAI NAPILAP || III. évf. 233. szám Csütörtök

Hetven százalékkal

emelkedett az elmúlt két hét alatt a jugoszláv korona jegyzése. Mi nem vagyunk türelmetlenek a mi kereskedelmünk áraival szemben, de akkor amikor örömmel és boldogan látjuk, hogy valutánk értékelése napról-napra javul a nemzetközi pénzpiacon, fel kell idéznünk emlékeinkben, egyes kereskedői részről régebben elhangzott kijelentéseket. Egyelőre visszamegyünk, miután a ma egyik eseményénél, a liszt megdrágulásánál e percben nem kívánunk megállni. Akkor, amikor a valutánk jegyzése ingadozott, s értékelése naponként súlyodt, a kereskedelem árai ugyyszólván naponként igazodtak a korona súlyodó árfolyama után. Ezt a műveletet a kereskedelem annak idején azzal magyarázta, hogy árait úgy kell megszabnia, hogy velük eladás esetén biztosítsa a raktári készletet. Ez a megokolás érthető volt akkor, amikor az importárakat ugyyszólván minden nap drágábban kellett megfizetni. El is fogadtatott ez a közgazdasági elmélet akkor minden illetékes és nem illetékes helyen. Ha akkor a kereskedelem nem fikciókkal és nem a valóságnak meg nem felelő állításokkal igyekezett megnyugtató kijelentéseket tenni a közvélemény számára, akkor ez a tétel ma is igaz. A kereskedő az u. n. polgári hasznon kívül nem törekedhetik másra, mint a raktári készlet biztosítására. Az utánpótlást pedig ma már minden nap olcsóbb áron biztosítja a korona zürichi feljavulása. Az árak még nem esnek, s ma a kereskedelmi világ egészen megfélelkezve régebbi kijelentéseiről, a beszerzési árra hivatkozik amelyekre „nincs módjában” ráfizetni. A két felvétel csak annyiban hasonlít egymásra, hogy mindkettőre a közönség fizet rá. Állítjuk és mindenki, aki csak fogyasztó, ugyanezt hiszi: az áraknak márol-holnapra csökkenniök kellett volna. Mi tapsolunk a zürichi emelkedésnek, de ezek a tapasztalatok minden meggonddalantlan gesztustól elveszik kedvünket. Mi bizakodással nézünk a korona jövője elé, de el vagyunk készülve arra is, hogy ez az emelkedési folyamat esetleg megáll, s aztán a jegyzés újra megkezdí útját lefelé. Mi fog akkor történni? Az a kereskedelem, amely ma konok állhatatossággal őrzi régi árait, ugyanazon mértékben fogja azokat emelni, a mint csökken a korona értékelése. Végeredményben, azon az alapon, hogy a kereskedelem raktári pótlásra árusít, a mai árak száz százalékkal emelkedhetnek. Ez csak lehetőség, amely ha nem következik be, milliókkal fog gazdagodni a kereskedelem, de a közönségnek még hosszú ideig nem lesz semmi haszna a

korona feljavulásából. Sem mi, sem mások nem fogják elhinni, hogy a kereskedelem „bizalmasan” a nagyméretű

javulással szemben. A közönség hajlandó bizni benne, bár rajta kívül erős okok ezen hitében napról-napra megingatják.

Szétzülnek a görög hadsereg

Fosztogat és gyujtogat a visszavonuló görög hadsereg

Párisba érkezett jelentések szerint a thrákiai görög hadsereg teljesen szétzülött, a fegyelem egészen megszűnt és a katonák csoportokba verődve fosztogatnak és gyujtogatnak. A mohamedán lakosság a fosztogató csapatok elől elmenekül. A görög csapatok szállítása vonaton majdnem teljesen lehetetlen, mert a törökök elől menekülő görög lakosság megrohanja a vonatokat és azokat lefoglalja.

Washingtoni hivatalos körökből eredő hírek szerint Amerika a török-görög békekonferenciára nem küld képviselőket, hanem azon csak megfigyelők által vesz részt, akik csak akkor szólalnak fel, ha specialisan amerikai érdekekről lesz szó.

Az angol kormány meghívta a francia és olasz kormányokat egy értekezletre, hogy azon megvitassák a békekonferencia anyagát. Minthogy az angol kormány azon az értekezleten főleg gazdasági kérdéseket akar tisztázni, a fran-

cia és olasz kormányhoz intézett felhívásában szakértők kiküldését kéri. Az olasz kormány az angol meghívást már elfogadta, a francia kormánytól azonban eddig még nem érkezett meg a válasz.

Londoni jelentések szerint az angol körök ellenzik a török kormány azon kívánságát, hogy a békekonferenciát Smyrnában tartsák meg. Az illető angol körökben a nézet az, hogy Anglia inkább lemond a konferencián való részvételről, semhogy delegátusait Smyrnába utaztassa.

Londonból jelentik: A szövetséges csapatok tegnap kivonultak Konstantinápolyból, hogy Thrakia ideiglenes megszállását végrehajtsák. Az antantsapatokat három vonat szállította el, az elsők voltak az olaszok, a másodikon a franciák és a harmadikon az angolok. A görögöknek Thrákiából való hivatása a megállapított terv szerint folyamatban van.

A radikálisok Ribár ellen

A radikálisok egy része radikális parlamenti elnököt akar — Fribicsevics sem ragaszkodik Ribár személyéhez — Davidovics Lyuba fenyegetéssel

Beograd. A parlamenti elnök kérdése ügyében ma sem sikerült közelebb hozni az egyes véleményeket, sőt mint ha a mai nap még jobban hozzájárult volna az ellentétek kiélesítéséhez. Tegnap még nem történt meg oly nyílt állásfoglalás Ribár Iván személye ellen, mint ma. Most már egészen nyilvánvaló, hogy a radikálisok nem egyeznek be Ribár elnökségébe.

A politikai életet egyébként ez a kérdés uralja. A válság egyéb okai mind háttérbe szorulnak és a párthelyiségekben csak az elnökválasztással foglalkoznak. Az egyes pártállású képviselőknek más és más a véleményük erről a kérdéstről, aszerint, hogy mely párt-hoz; vagy pártcsoporthoz tartoznak.

A képviselői klubok ma délelőtt ülést tartottak, amelyen az új elnök megválasztásának kérdésével foglalkoztak. A választás a mostani megállapodások értelmében pénteken fog megtörténni. Addig tehát teljesen tisztázni kell ezt a kérdést, legalább a koalált pártok között. A radikális párt ülésén már hoztak is határozatot, ez azonban semmi esetre sem alkalmas arra, hogy a ház elnökségének kérdését oly módon intézze el, amely kizárja az ellentétek kiéle-

ződését. A radikális párt, álláspontja az, hogy Ribár Ivánt a zagrebi kongresszuson való részvétele után nem lehet jelölni a ház elnökségére. A radikális párt ezért kérni fogja a demokratákat, hogy mást jelöljenek az elnökségre. A radikális párt egy részének azonban az a véleménye, hogy a parlament elnöke csakis radikális politikus lehet, mivel a radikális párt a legerősebb a nemzetgyűlésben.

A radikális párt egy háromtagu bizottságot küldött ki, az elnökválasztás előkészítésére és a demokratákkal való tárgyalásra. Ennek a bizottságnak a tagjai Andrics, Gyuricsics és Ljuba Jovanovics. A bizottságnak a demokratapárt által kiküldött bizottsággal együtt kell megoldani az elnökség kérdését.

A demokrata pártban nagy megütözéssel fogadták a radikális párt határozatát és felháborodással a szélsőséges radikálisok azon követeléseit, hogy radikális képviselő legyen a parlament elnöke. A demokrata pártnak az az álláspontja, hogy lehetetlen dolog Ribárt nem jelölni az elnökségre. A demokrata párt Pribicsevics szárnyának az a nézete, hogy a koalíciós pártok Ribárt jelöljék az elnökségre, de a választás után mond-

jon le Ribár. Davidovicsék ezzel szemben azt követelik, hogy Ribárt meg kell választani az elnökségre és Ribárnak ezt meg is kell tartani. Ellenkező esetben kilépnek a koalícióból és demokratá pártból is. A radikálisok, Pribicsevicsék és Davidovicsék ellentétes állásfoglalása rendkívül megnehezítik a helyzet megoldását.

Ellenzéki körökben az a vélemény, hogy az ellenzék Ribár Ivánra fog szavazni. A földmives párt baloldali frakciója máris Ribár mellett nyilatkozott. A baloldali muzulmánok, bár szintén Ribárt kívánják látni az elnöki székben, nem fognak szavazni, hanem fehér listával vesznek részt a szavazáson, mert a parlament eddigi alelnöke Hrasnica, az ő csoportjukhoz tartozik és őt nem fogja a többség ismét jelölni az alelnöki állásra. A Dalmáciában levő agrárpárti képviselők ma este jöttek vissza a fővárosba és holnap megtartandó ülésükön fognak véglegesen határozni magatartásuk ügyében azonban már most is bizonyosra vehető, hogy Ribárra szavaznak. A Korosec csoport szintén Ribárt jelöli.

A parlamenti elnök megválasztása miatt támadt válság korántsem halad oly uton amely a hamaros megoldáshoz vezetne. Ma még nem lehet tudni, hogy ki lesz az elnök és épen emiatt nagyon is komoly a helyzet. Az az egy bizonyos, hogy bármiként dől is el a parlamenti elnökség sorsa, a kormány lemondása elkerülhetetlen.

Amikor bundát sikkaszt a gárdahadnagy

Egy család orosz gárdatiszt a novisadi kir. törvényszék előtt — Az odesszai olasz konzulátustól a novisadi törvényszék fogházáig

(Saját tudósítónktól.) Regényfejezet játszódtól le ma a novisadi törvényszék büntetőtanácsa előtt. A vádlottat ma röviden így jelölné a népnyelv: orosz menekült. A szó, amely így nem sokat jelent, borzalmas múltat takar, amelyből fájdalmas erővel elevenedik föl minden rettenetes emlék, amellyel mint egyetlen és szomorú örökséggel távozott Oroszországból a bolsevizmus kitörése idején a vádlott: Viktor Viktorovics Donati de Fabiano orosz gárdahadnagy. A vádirat szerint lopott, csal és kéltizben váltót hamisított. A vádlott egykedvű szemlélője a tárgyalás lefolytatásának s csak a kevés számú közönségen mutatkozik némi érdeklődés, amikor nacionaléja bevallása során kiderül, hogy a gárdahadnagy nyolc gimnáziumot végzett, majd a pétervári politechnikum után a cári gárda tisztikarába juttatták családjá magas összeköttetéseit. Az apja az odesszai olasz konzul, anyai nagybátyja az orosz belügyminiszter. Az anyja orosz nő, akivel a konzul apa közel 20.000 hektárnyi földből álló vagyouhoz jut. Aztán jön a forradalom, a menekülés leírhatatlan rémülete. A szavakból kicsap néha az orosz borzalmak vérszaga, aztán a Wrangel hadsereg!... aztán az emigráns sors beteljesülése: a nyomor.

A snájdig gárdahadnagy bevándorolja fél Európát, aztán megállapodik az utolsó stáción, Novisadon. Kényelemhez, jóléthez szokott természetű nem bírja a nyomort. Amikor egy orosz alezredes arra a szivességre kéri, hogy aranyóráját vigye értékesítés céljából a szegény, nyomorgó ember első menhelyére, a zálogházba, eladja az órát és árának egy jelentéktelen részéről hamis zálogcédulát állít ki. A hamis váltó bizonyul a legkényelmesebb pénzszerezési módnak s ezzel sikerül is egy 23.000 dináros kölcsönhöz jutnia. Egy menekült orosz özvegyasszonytól átvész 19.000 dinár értékben egy asztrachán bundát. Az összeg fejében szin-

tén hamis váltat ad. Egy harmadik társától szintén átvész egy kozákbundát, amelyet hamisított zálogcédulával biztosít magának s tulajdonosától még 2400 dinárt kér, amelyet nem tud megadni. A lejtőn nem lehet megállni s a gárdahadnagy börtönbe kerül.

A bíróság előtt egykedvűen viselkedik. Az arcán ott ül hite: már semmitsem veszíthet s a mindentől megfosztott ember közönyös nyugalmával fogadja az ítéletet, amely az egykori

gárdahadnagyot kétrendbeli család és egyrendbeli sikkasztás büntetéseért tízennyolchónapi fogházra ítéli. A vizsgálati fogsággal öt hónapot kitöltöttek vesz a bíróság, aztán az egykori gárdahadnagyot kivezetik. Az előszobában az egyik károsult cigarettával kínálja meg az ítéletet, aki kifogástalan meghajlással köszöni meg a figyelmességét. Néhány szippantás, aztán a szuronyos őrrrel együtt elnyeli a folyosó homálya...

A titeli agrárreform végrehajtásánál tapasztalt visszaélések a parlament előtt

Beograd. A nemzetgyűlés mai ülésén is Vuicsics alelnök elnököl. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után az egyes miniszterekhez intézett kérdéseket tárgyalják. Miután a kérdést intézett képviselők nagy része nincs jelen, a miniszterek csak néhányra adnak választ.

Timotijevics belügyminiszter Tirc szociáldemokrata képviselő kérdésére felel, melyet az a titeli agrárreformnál tapasztalt visszaélések ügyében intézett a kormányhoz. Timotijevics kijelenti, hogy a vádak felülvizsgálására már kiküldött egy bizottságot és mihelyt ennek a jelentését kézhez kapja informálni fogja róla a házat.

Vászics hadügyminiszter Pavle Angyelics demokrata képviselőnek válaszol amelyet az a hadseregben tapasztalt visszaélések ügyében intézett hozzá. A hadügyminiszter kijelenti, hogy már in-

tézkedett minden felmerült panasz orvoslása ügyében. Angyelics tudomásul veszi a hadügyminiszter kijelentését, de kéri intézkedjék, hogy a jövőben se forduljon elő semmi, ami panaszra ad okot. Timotijevics válaszol ezután több rövidebb kérdésre azután pedig áttérnek a tisztviselő kérdés felülvizsgálására kiküldendő bizottság megválasztására. A bizottság tagjai lettek Vuicsics alelnök javaslatára: Dr. Lukinics Edo és Pecsics (demokraták) Filipovics és Ljuba Jovanov (radikálisok) Popadics és Benin (disszidens agrárpártiak) Joca Jovanovics (agrárp.) Alia Alics (muzulmán) és Pavle Angyelics. A választás után az elnök negyed egy órakor bekezeszti az ülést.

Az esti ülésen az egyes bizottságok jelentését fogadja el a parlament hozzászólás nélkül igen kevés képviselő jelenlétében.

Románia Bécsbe összehívja

a Duna-menti államok konferenciáját

A békeszerződések a Duna hajózására vonatkozólag bénítólag hatottak. Az azelőtt egységes hajóparkokat a nemzeti államok közt szétosztották és hosszú ideig tartott, amíg az érdekelt utóállamok dunai forgalma a nagy zökkenésen túl jutott. Az állapotok ma ugyan sokkal jobbakk, mint tavaly, azonban a nemzetközi forgalom még igen redukált. A fejlesztésről lényeges állam- és társaságközi egyezmények még nincsenek. Ez különösen a teherforgalom gyors lebonyolítását akadályozza olyan mértékben, hogy a kereskedelmi viszony nemzetközi kiépítése ezen az akadályon lehetetlen vált. A Duna-menti államok gazdasági szükségéből elhatározták, hogy kedvező összeköttetések létesítése céljából konferenciát hívnak össze, amelyre az érdekelt államok hivatalos képviselőin kívül a hajózási társaságok delegátusait is meghívják.

A konferenciát főként Románia sürgeti és valószínűleg forma szerint a bukaresti kormány fogja összehívni. A román-jugoszláv tárgyalások ugyanis, amelyekben a két állam csak az egymás közötti viszonyt akarta a többi államok rovására egyoldalúan szabályozni, nem sikerült. A tárgyalások eredménytelensége óriási károkat okozott Romániának, amelynek államgazdasági életében nagy fontosságú szerepe van, annál is inkább, mivel Fekete-tengeri hajózása a Duna által közvetlen kontaktusba kerülhet Európával. A Duna-menti államok konferenciáját Bécsben tartják meg valószínűleg még november első felében. A nagyjelentőségű konferencia előkészületeiről hajózási körökben a következő információkat kaptuk:

Az összes dunai államoknak nagy szükségük van olyan egyezményre, amelyben az egyes államok és az egyes hajózási vállalatok az összes hajózási problémákat szabályozzák. Az eddigi korlátozott személy- és teheráruforgalom csak igen nehezen lebonyolítható. A forgalom felszabaddítására minden államnak egyformán szüksége van. A bécsi értekezleten valószínűleg létrejön a megegyezés. A tárgyalások programja nagy vonalakban az, hogy a szállítmányokat ne kellje a határon átrakni, hanem a megejtett vámvizsgálat után azok eredeti

rakományként folytathassák útjukat rendeltetési helyükig. Mivel az összes Duna-menti államoknak eminens érdekük ez, valószínű, hogy a megegyezések létrejönnek és az egyes Duna-menti államok végre mindenre kiterjedő egyezményben rendezik az összes vitás kérdéseket.

A magyar belpolitika hírei

Budapest. (Eredeti távirat.) A Budapesti Hírlapnak egy vezető politikus a következőket mondotta azon hírről, hogy a liberális pártszövetség felajánlotta a kormánynak támogatását: A kormány minden támogatást szívesen lát az ellentétek letompitására, amennyiben ez az ország érdekével megegyező. Azonban Rassay és pártja ajánkozásában nem ezt látja. Különben is politikai erkölcsatlenség volna, ha a kormány az egyik szélsőség ellen küzdve a jobboldali szélsőség letörése végett a baloldali karjaiba vetné magát. A kormány nem fogadhatja el azt a támogatást, mely radikális választójogot és új választást akar, mert ezekkel a törekvésekkel a kormány szembe fog szállni.

A szociáldemokrata párt javaslatot dolgozott ki, melybe legfőbb követeléseit foglalta össze. Ezen követelések a következők: a kormány tiúsa meg az élelmiszer kivittelt, sújtsa büntetéssel a bankok árufelhalmozását és áruuzsoráját, szüntesse meg a terményfőzde működését, mentesítse a forgalmi adó alól a közszükségleti cikkeket, biztosítsa a legszükségesebb cikkeket vámmentes behozatalát, teremtsen meg a népélelmiszerrel elláthatók legyenek, adóztassa meg a nagyvagyonosokat és a nagy jövedelmeket és végül biztosítson a munkanélkülieknek támogatást.

Megváltozott a francia politika a jóvátétel ügyében

London. (Saját tudósítónktól) A Daily Mail szerint a francia jóvátételi politikában változás állott be. A francia kormánynak az anézete, hogy Németországnak hosszabb moratóriumot kell adni, különben még a tárgyi szolgáltatások is kétségessé válnak.

Forradalmárok, akik leleplezik a forradalmat

Forradalmi portrék egy forradalmár újságról tollából — Göndör Ferenc: Vallomások könyve

A memoírjai közrebozsajtásában lassanként mindenki sorra kerül, aki részt vett az 1918-óta bekövetkezett eseményekben, s akinek — valami igazolni valója van. Az eddig megjelent sorozathoz nem utolsósorban csatlakozik a magyar proletárdiktatura után Bécsbe szökött Göndör Ferencnek, a Bécsben megjelent „Az Ember” c. hetilap szerkesztője „Vallomások könyve” cím alatt közrebozsajtott memoírja. Kiméretlen őszintesége mellett szolgáltnak bizonyítékul az előszóban irt ezen szavai is: „szolgáljon mentségül állandóan jelenlevő heves szubjektivitásom, feltétlen jóhiszeműségem és különben is, ki tulozza az én szerény munkám jelentőségét, ha nem én magam, ezt a munkát igazán nem bizhatom például — Garami Ernőre. Ha én meg nem dicsérem magamat, engem azután nem dicséri meg senki.”

A karakteresztikusan megrajzolt „forradalmár” portrékból kiragadjuk a magyar proletárdiktatura „hadügyi” népbiztosának, Pogány Józsefnek alakját, aki Göndör könyve után már csak — az élete megmentésén kívül — igen keveset köszönhet írójának. A „Vallomások könyve”-ben Göndör ezeket írja Pogányról:

„Voltak persze a szociáldemokrata pártnak olyan tagjai is, akik teljesen behódoltak a bolsevizmusnak. Ezek között is legfőrtelmesebb konjunktura-kommunista Pogány volt. Én Pogányt, mint a bolsevikiek esküdt ellenfelét ismertem, hiszen Szamuelyék izgatásának eredményeként akarták nyílt utcán kivégezni a hadügyminiszterium előtt felvonuló bolsevik katonák, amikor én nagyon meggondolatlanul megmentettem hitvány életét. Néhány héttel később, amikor Kassát elfoglalta a vörös hadsereg, tinnepélyes győzelmi gyűlést tartott a Népoperában az 500-as katonai és munkástanács. Én a vezetőkkel együtt ott voltam a szinpadon, a honnan egymásután szólaltak fel a vezérek. Amikor Pogány jelent meg a dobogón, hogy beszédet mondjon, Kun Béla, aki mellettem állott, tüntetően tapsolni kezdett és erre, mint jeladásra tapsolni kezdtek a nagyszámban jelenlevő kommunisták. Én álmélkodva néztem Kun Bélára, aki röhögve sugta a fülembe:

— Látod, aki bolsevik, az népszerű, mert mi népszerűsítjük a tömegek előtt. Gyáról-gyárra járva, műhelyről-műhelyre menve népszerűsítjük Pogány Józsefet is.

— Hát már Pogány is bolsevik? Pogány, akit pár hete még föl akartatok akasztani? — kérdeztem naivan és csodálkozva.

Amire Kun Béla az ő jól ismert, finom mozdulatával karját könyökben meghajlítva, kezét ökölbe szorítva, job féle pesti aszfaltstulusban, így felelt:

— Ilyen bolsevik! Ilyen jó, vas bolsevik Pogány!

Küldgyminisztertől régen hallottam ilyen népszerű magyarázatot és keserűen ezt mondtam Kun Bélának:

— Te elfelejtetted, hogy nekem jó memóriám van és hogy én mindent feljegyzek. Én följegyeztem például mindazt, amit néhány héttel ezelőtt még te állítottál Pogányról, igaz viszont, hogy azt is följegyeztem, amit ő mondott terólad. Most látom, hogy mind a kettőtöknek milyen igazatok volt, amikor egymást gyaláztatok és milyen utálatosak vagytok most amikor egymást szerettetek. De csak szeressétek egymást, egészen iól összeilletek!

Kun Béla nem volt érzékeny természet, nem sértődött meg, csak ennyit mondott:

Kérlek ez a politika és különben is cél szentesíti az eszközt és én az ügy érdekében az ördöggel is szövetkezem . . .

Be kellett látnom, hogy itt aztán igaza van, mert Pogánynál kifogástalanabb ördög még a purgatóriumban sem szerepelhetett és Pogány mellett még Kun Béla is egy dzsentlemennek a benyomását keltette. Minthogy — mint már említettem — Kun Béla betegpénztári sikkasztó kora óta jellemileg nagyon sokat fejlődött és gyakran tette rám azt a benyomást, hogy ő fanatikusan hisz az ügyben, amelyet szolgál. De Pogánynak nem lehetett elhinni egyetlen szavát sem és hányingert keltő jelenség volt, ahogy ez a minden meggyőző-

déstől és minden jóérezéstől idegen alak ott a Népoperában bolsevikibb volt Kun Bélánál és Szamuelynél és mindenkinél vérszomjasabban támadta az ingadozó szociáldemokratákat, könyörtelen szigorú követelve a huligán, áruló szociáldemokraták ellen, és a fehér zászlókat a burzsoázia vérében akarta pirosra festeni. Nem lehet émelység nélkül rá gondolni erre a karrierre, amelyik a „Népszava” szerkesztőségében a Garami Ernő iránt való meghunyászkodás, valamint a Kunfi Zsigmond és Weltner Jakab iránt való feltétlen alázatosságot tartván az érvényesülés útjának, e férfiaknak minden szavára hangosan és tüntetőleg helyeselt és tapsolt és csak akkor jött zavarba ez a Pogány, amikor Garami és Kunfi ellentétes véleményeket képviseltek és akkor nehéz volt mind a kettőnek helyeselni, mind a kettőnek tapsolni, de ez a gerinctelen lakáj még annak a módját is megtalálta, hogy a két ellentétes nézetet valló vezérnek egyszerre helyeseljen, jobbra balra egyformán bólogatott, amikor az egyik és a másik vezér beszélt.

Majd a katonatanács székbe tolakodik e tüntető karrier, amely minden hadügyminisztert ki akart demonstrálni a Károlyi-korszak miniszteri székéből, hogy csuf természetével ő maga helyezkedjék ott el. És a bolsevizmus elején a hadügyi népbiztoság egész hatalmát magához akarja ragadni, de amikor erre majdnem az életével fizet rá és látja, hogy a kommunisták az erősebbek egész mohó stréberségével veti magát a bolsevikiek közé és mindenkinél szélsőbb kommunista lett és mert divat ezekben az időkben az ő régi elvtársainak, a szociáldemokratáknak a rágalmozása, telibb és habzóbb szájjal senki sem csinálja ezt Pogánynál. Ily módon jut el Pogány régi álmainak várába, a síófoki kéjlabba ahol mint hadtestparancsnok Napoleont játszik és valóságos udvartartást rendez maga körül és meggyalazza a Balaton jobb sorsra méltó vizét azzal — hogy naponként megjelenik ott fürödni és hasába

nyomott kézzel — á la Napoleon — cerclét tart udvartartásának urai és dámai között és többnyire a hölgyeket tünteti ki megszólításával. A fényesen berendezett udvari különvonat, a nagy ur számára kirendelt karsu színésznőkkel (molett ember létere a soványakat szereti: ez is uralkodói vonás) udvari költőkkel, udvari bolondokkal, a lampionokkal és virágokkal feldisztat strand, amelynek homokján és fűvén a győzelmes hadvezér saját külön bütykös lábaival, egészen egyéni lúdtalpával méltóságteljesen lépdel, köröskörül a Balaton fodros kék hullámain, a nagy ur számára rendezett löverseny, mely csak akkor veheti kezdetét, amikor Pogány saját szájával kimondja a bűvös szót, hogy „kezdődhet a futtatás” az egész hódoló, ünneplő gyülekezett ott a kövér, izzadt hadtestparancsnok körül: mindez a régi római udvartartások fényére és gazdagságára emlékeztetett.

Nem lehet izgatott felháborodás nélkül beszélni arról, csak kiabálni, csak üvöltölni lehet a dühtől és a kétségbeeséstől, amikor újra és újra beszélni muszáj arról, hogy ez a Pogány József nevű torz Napoleon — karrikatura a proletárdiktatura idején, a gerstlievés szegény, szomorú korszakában, amikor a jóhiszemű, lelkes pesti proli azt hitte, hogy a szocializmusért éheznek és a szebb jövőért vértzik a frontokon, hogy akkor mit merészelt művelni, hogy mert minden jóban, fényben, bőségben tobzódni ez a mindenkinél nyomorultabb gaztíckója a forradalmi időnek. Meggyalázása a forradalomnak, hogy be tudott tolakodni ez a Pogány, hogy szerephez jutott, hogy Siófokon udvartartást rendezhetett be, hogy királyt játszhatott, hogy elrebegett, hogy volt képes elrebegni az egyik diadalittas napon a történelmi mondást:

— „Volt a forradalomnak egy olyan periódusa, amikor komolyan gondoltam rá, hogy a forradalom érdekében megkoronáztatom magam királynak . . .”

Ennél fényesebb és karakterisztikusabb rajzát még senki sem adta Pogány Józsefnek és rajta keresztül az egész magyarországi proletárdiktaturának.

Radoszlavov az új balkáni helyzetről

Radoszlavov dr. volt bulgár miniszterelnök, aki az összeomlás után Berlinbe költözött s itt intenzív munkásságot fejt ki a békeszerződések revíziójának érdekében, az aktuális külpolitikai kérdésekről a következőket mondotta:

— Törökország katonai s tagadhatatlanul nagy diplomáciai sikerei a békeszerződések revíziójának a szempontjából le nem kicsinyelhető jelentőséggel bírnak, aminek gyakorlati következményei ezidőszert természetesen rüleg még nem nyilvánulhattak meg. A törökök sikerének két szempontból kell jelentőséget tulajdonítanunk. Először is nyilvánvalóvá vált, hogy az alig négy esztendővel ezelőtt készült ugynevezett békeszerződés nagyon ingatag alapon áll s egyáltalán nem képes az idővel dacolni.

A másik szempont, amely a török események jelentőségét kidomborítja, a legyőzött népekre gyakorolt morális hatás, amit egyáltalán nem lehet lekicsinyelni. A török példa megmutatta, hogy a békeszerződések örökkévalósága időben nagyon is korlátolt. Németország és Ausztria épp úgy, mint Bulgária és Magyarország elfogadta és ratifikálta ugyan a békeszerződést, de a közvélemény, nemkülönböztetve maguk a kormányok is egy pillanatig sem szüntek meg hangoztatni, hogy csakis kényszer hatása alatt fogadják el a rájuk erőszakolt szerződést. Az antant nem hivatkozhat többé a szerződések sértettségére, mert hiszen saját maga volt az, aki a török példát statuálta. Ez az, ami a legyőzött országok népeire buzdítólag kell, hogy hasson.

A török kérdés várható fejleményeiről a volt bulgár miniszterelnök a következőkben fejtette ki véleményét:

— Ma már nem kétséges, hogy Törökország meg fogja kapni Thráciát. Ez bennünket, bulgárokat természetesen igen közelről érint amennyiben újból közös határunk lesz Törökországgal. Ez a törökországi fejleménynek ránk nézve igen kedvező eredménye. Konstantinápoly birtokát Thrácia nélkül elképzelni sem

lehet. S ha az antanthatalmak Konstantinápolyt Törökországnak hagyják, akkor, bármennyire tiltakozzék és háborogjon is Görögország az ilyen megoldás ellen, Thráciát a törököknek kell meghagyni. Konstantinápoly mögöttes országgrészének a Balkán hegységig kell terjednie vagyis a Maricának és Drinápolynak török kézen kell maradnia. Görögország számára egyébként is tarthatatlan volt a helyzet, mert új határaival Törökország és Bulgária közé volt beékelve. Bulgáriára nézve annál örvedesebb a Törökországgal való közvetlen határ, mert a két ország között érdekellentétek nem forognak fönn.

— En azt hiszem, hogy a török kérdést sikerülni fog rövid időn belül véglegesen elintézni. Ha a török szélső nacionalisták az antant által följajánlott engedményekkel nincsenek is tulságosan megelégedve, mégis hiszek a megegyezés lehetőségében, mert a törökök eddig igen jó politikuskoknak bizonyultak. Musztafa Kemal basáról meg lehet állapítani, hogy ő nem csupán kiváló hadvezér, hanem elsőrangú államférfi is. Ezt személyes tapasztalataim alapján is állithatom. Kemalt már hosszú idő óta ismerem, a háboru előtt két éven át katonai atassé volt Szófiában.

Az utolsó kérdés a bulgár front összeomlására vonatkozott. Ennek okait a volt miniszterelnök így fejtette ki:

— Az összeomlás nálunk is, épp úgy, mint a központi hatalmak frontjain, elsősorban az antant rendkívül intenzív propagandájára vezethető vissza. Ezenfelül, hogy az utolsó hónapokban fölszerelésben igen nagy volt a hiány, amit a rendelkezésünkre álló szerény eszközökkel pótolni nem lehetett. Másrészt hittünk Wilson elnök szavaiban. Azt hittük, hogy az általa proklamált tizennégy pont mögött az amerikai közvélemény megingadhatatlanul áll és a háboru megszüntetése e pontok diadalmaszkodását fogja jelenteni. Ennek a hitnek és Wilson szöszegésének lettünk mi is az áldozata.

Kegyelmet kapott egy magyar gimnázium

A közoktatásügyi miniszter újabb rendelete, amely lehelővé teszi a becskerekeli gimnázium újból megnyitását — Mi lesz a novisadi magyar gimnáziummal?

(Saját tudósítónktól.) Köztudomású tény, hogy a Vajdaságban és a Bánátban az ideai beiratkozások alatt a nevek hangzása szerint bírálták el a tanulók nemzetiségét. A bizalmas rendeleteken alapuló névvevelemzésnek meg is volt az eredménye: számos magyar középiskola beszüntetése. A magyar szülők állásfoglalására való tekintettel azután újabb intézkedéseket léptettek életbe, amelyek az érdekelt tanulóknak módot nyújtottak arra, hogy egy megfelelő blanketta kitöltésével az elsőtoku köznevelési hatóság előtt újból igazolják nemzetiségüket. Az ismételt bevallott adatokat az állami statisztikai hivatal összehasonlította a legutóbbi népszámláláskor bevallott adatokkal, s most ezek eredményei alapján a közoktatásügyi miniszterium döntést hozott. A döntés lehelővé teszi, hogy a becskerekeli magyar gimnázium negyedik és ötödik osztálya újból megnyíljen a magyar tanulók számára.

A miniszteri leirat, amelyet kedden vett kézhez a becskerekeli gimnázium igazgatója, intézkedik a német tanulók sorsáról is, akik a szerb gimnáziumba, vagy a zombolyai német gimnáziumba irhatók be.

Mindenestre megnyugtató a közoktatásügyi miniszterium rendelkezésének — Becskerekre vonatkozó része, azonban mi, novisadiak azt szeretnénk tudni, hogy a legközelebbi jövőben

milyen sors vár a megszünt novisadi magyar osztályokra?

A helyzet nemcsak Becskerekén, de Suboticán és itt is teljesen hasonló, s furcsának kell találnunk, hogy a közoktatásügyi miniszterium jóindulatát éppen csak a becskerekeli magyar szülőknek van módjában élvezni. Elvi jelentőségű döntésre lett volna szükség, mert a békeszerződés és az alkotmány nem Becskereknek, hanem minden nemzeti kisebbségnek biztosítja az iskolafenntartás jogát. Ha a közoktatásügyi miniszterium mostani rendelkezése biztosítja is a becskerekeli magyar gimnázium fenmaradását, nem védi meg a maga egészében az alkotmányos rendelkezéseket. Annak idején részletesen felsoroltuk azok neveit, akiknek számára lehetetlenné tették a magyar osztályokba való beiratkozást. Ezek a diákok azóta már nem diákok és egyelőre reményük sincs arra, hogy félbeszakított tanulmányaikat tolytassák. Államnyelvi iskolába való beiratkozásuk is céltalan, ha nem ismerik az államnyelvet. A legtöbbjüknek ezzel szemben nincs kedve ahhoz, hogy Pribicevics közoktatásügyi miniszter ur jószándéku tanácsát követve, ipari pályára lépjenek, miután eddig elvégzett osztályaik sem annak bizonyossága, hogy valaha is arra készültek volna. A novisadi szülők és diákok a becskerekeli intézkedésekhez hasonló eljárás meghonosítását kívánják, miután semmi törvényes akadály nincs annak, hogy a közoktatásügyi miniszter kegyelme Novisad magyarajku diákjaira is kiterjesztessék. Várjuk az ilyenirányú intézkedéseit Miniszter Ur!

Újabb letartóztatások

a berlini kommunista zavargások ügyében

Berlin (Saját tudósítónktól.) A rendőrség folytatja a kommunista zavargások ügyében a nyomozást és annak folyamán néhány egyént tartóztatott le, akik részt vettek a zavargásokban. A letartóztatottak közt van Brandler kommunista vezér is, a Rote Fahne szer-

kesztője. A belügyminiszteriumban tegnap konferenciát tartottak, melyen ezzel ügygel foglalkoztak. A konferencián megállapították, hogy a rendőrség részéről nagy mulasztások voltak, sőt a birodalmi védőrségből többen a kommunisták oldalán vettek részt a verekezésben.

Városi szabóműhelyt Novisadnak

Szubotica városi szabóüzeme 450 koronáért készíti el a ruhát Szabóműhely a városházán

Követésre méltó példával szolgál tegnap óta Szubotica. A szuboticiai városháza egyik szobájában (melyik városházán nincsenek fölösleges szobák?) tegnap szabóműhelyt rendeztek be, a tisztviselők számára. A „hatósági szabóüzem” mindössze 450 koronáért készíti el a ruhát a tisztviselők számára, s már ez a szám maga is elegendő bizonyíték ahhoz, hogy az üzem missziót teljesít. Aki a tisztviselőkérdeés egész nyomosságát ismeri, annak első látásra hinnie kell, hogy a szuboticiai városháza egy olyan intézménnyel gyarapodott, amelynek kétségbevonhatatlan jelentősége van abban a kérdés komplexumban, amelyet sem egészében, sem részleteiben eddig nem sikerült rendezni. A szuboticiai városházán tegnap óta működő szabóműhely mintájára vajjon

rendszeresíteni lehet-e itt, Novisadon is ezt a szabóműhelyt? Nem hihetjük, hogy Novisad tisztviselői oly fényesen volnának megfizetve, hogy ne vennék igénybe ezt a városi műhelyt, s ne fogadnák örömmel az általa nyújtható előnyöket. A város tanácsának csak egy egyszerű átiratába kerül a szuboticiai tanácsnál az üzem felállításának és működésének részleteit illetőleg tájékozottságot szerezni. A többi már nem ütközne legyőzhetetlen akadályokba. A ruhák és télikabátok kérdése mindinkább aktuálissá válik a közelgő téllal, s ha már a tisztviselői „jóléti” intézmények eddig ismert működése nem tudott sok elismerést kiérdemelni, Subotica mintájára a gondok megkönnyítésében járjon elől maga a város.

Nincs árvízveszedelem

A Duna felsőfolyásán esik a vizállás — Novisadon 5-6 nap múlva éri el a kulminációt — Nálunk még emelkedik a Duna — A Tisza vizállása

(Saját tudósítónktól.) A nagy őszi esőzések következtében a Duna és mellékfolyóinak viz erősen megáradt. Miután Boszniában és Szerbiában a hegyi patakok áradása némely helyen tetemes károkat okozott és a Tisza felső folyásáról is árvízvet jelentettek, a lakosság körében már árvízveszedelemtől tartottak. A Délbácska, hogy meggyőződjenek a valóságáról kérdést intézett a novisadi Hidrotechnikai Odeljék vezetőjéhez Mirkov Nikola főmérnökhöz, aki az alábbiakat volt szives mondani:

— Az árvíz veszélytől most nem kell tartani. A Duna vizállása a felső helyeken már esik. Bécsben e hó 15-én kezdett esni a víz, s

kulminációja 189 volt, míg a 17-iki vizállás 92, a víz esése tehát tetemes. Ugyancsak esés észlelhető Pozsonynál is. Budapesten egyelőre még emelkedik a víz, de a Duna felső folyásáról érkező jelentések alapján ott is várják az esés rövides bekövetkezését. Nálunk Apatinban emelkedett kevéssé a víz, míg Bogojevónál ma egy cm-rel esett. Ennek az esésnek azonban az az oka, mert itt torkollik a Dráva a Dunába és ez gyakorol befolyást a víz állására. Vukovárnál szintén emelkedett a víz; Novisadon pedig tegnaptól mára 4 cm-rel magasabb lett a vizállás. Nálunk a víz még néhány napig emelkedni fog és kulminációját körülbelül 5-6 nap

múlva éri el, azután megint esik majd.

A Tisza vizállásáról érkezett jelentések szerint Tokajnál kedden érte el kulminációját a víz, míg Csongrádnál és Szegednél még emelkedőben van. Nálunk Sentánál és Török-Becsénél szintén emelkedőben van a Tisza vizállása.

A fentiekből kitűnik tehát — mondta Mirkov főmérnök —, hogy egyelőre veszély nem áll fenn. Novisadon a Duna legmagasabb vizállása 1876-ban 626 volt, a mai vizállás 494 ugy, hogy még messze van a maximumtól. A novisadi vizállás a felső helyeken levő magasságától függ. Ezek szerint előrelátható, hogy Novisadon a víz még néhány decimétert fog emelkedni és csak azután következik be esése. A Tisza legmagasabb vizállása Sentán 1895-ben 874 volt, ma 518. Tehát itt is messze vagyunk még a maximumtól. A védőgátak a maximális vizállásnál másfél méterrel magasabbak és így az áradás ellen eléggé megvagyunk védve.

Árvíz elleni védekezésre egyelőre nincs szükség, mert egyrészt felülről esést jelentenek, másrészt pedig jó idő van. Ha viharos idő lenne és ez nagy hullámokat verne a Dunán, akkor már 405 cm. magasságu vizállásnál megkezdjük a védő intézkedéseket. Miután azonban sem vihar nincs, sem újabb emelkedést felülről nem jelentenek, védőintézkedésekre nincs szükség.

Mirkov főmérnök nyilatkozata tehát megnyugtathat mindenkit, hogy árvízveszélytől nem kell tartani.

Egy angol újságíró kalandjai a gyulafehérvári koronázáson

Rómán hatóságok kiméretlen magatartása a Daily Express tudósítójával szemben

Budapest. (Eredeti táv.) A Budapesti Tudósító jelenti: Lucien Arthur James, a Daily Express tudósítója, aki résztvett a gyulafehérvári román koronázáson, lapjának tapasztalatairól rendkívül érdekes tudósítást küldött. Az angol újságíró Budapesten közölte a magyar újságírókkal, hogy táviratait kénytelen volt Budapestre elküldeni, mert a Romániában feladottakat a cenzura nem továbbította. Lucien Arthur James a következőket jelentette ki:

— Gyulafehérvárott egy detektív elvette az utlevelemet, podgyászomat és pénzemet, s két éjszakán át követett, noha hivatalosan be voltam jelentve a román külügyminiszteriumnál. Gyulafehérvárott egy éjszakán és egy napon át nyílt fogságban voltam. Bukarestbe utaztomban éjszaka arra kényszerítettek, hogy kiszálljak a sajtó képviselőinek vonatjából, azzal az ürüggyel, hogy nincs hely. Amikor leszámtam, azonnal körülvevett öt szuronyos katona, akiknek durvaságai elől alig tudtam szabadulni. Gyulafehérvárott, ahol lakás után érdeklődtem, a polgármester azt mondta, hogy az utcán is alhatom. Egy német újságíró hasonló bánás módban részesült, miután őt is azzal gyanúsították, hogy kém, s a politikai rendőrség magyar nyelvű, kompromittáló iratokat csempészett podgyászába. Az újságíró, mint a Times fotóriportere jelent meg a koronázáson.

Budapesti jelentés szerint a Daily Express mai száma már közli tudósítója egész jelentését, hozzáfűzve, hogy a hírlapíróval a románok brutálisan bántak, s „magyar kémnek” minősítették. Alapot erre a legutóbb leleplezett „összeesküvés” szolgáltatott, amely legfeljebb csak a romániai titkos rendőrség fejében volt meg.

A tudósító részletesen beszámol a politikai rendőrség rémuralmáról, majd így fejezi be tudósítását:

— Nem voltam rávehető arra, hogy az igazságot megtagadjam. Az erdélyi koronázásnál ugyszólván csak a katonaság vett részt, amelynek 50.000 emberét összpontosították Gyulafehérvárott. A mozgólényképeket éppen úgy cenzurálták, mint a külföldi lapok számára készült fényképfelvételeket. Megállapítható, hogy a ceremóniákon tulságos szerephez jutott a szurony és a cenzura.

Elsőrendű házizsir kapható 132 K Magyar utca 61.

HIREK

Árnyak

Lassanként leszáll az est. Oly óvatosan lopakodik be a sűrű sötét felhők szárnya alatt, hogy alig veszed észre érkezését. De itt van s vele együtt előlűnek az árnyak.

Az eget sötétség borítja. Nem sugárzik le onnan semmi fény, árnyékot adó. Árnyékot vet mégis, páraszerű, halvány árnyékot minden, ami felfelé tör; fű, fa, virág, bokor. És ezek a sejtelmes árnyak, ezek a mesebeli árnyak úgy átváltoztatnak, olyan riasztóvá tesznek mindent odakünn. Szorongva haladsz az ismerős tájékon, ahol elért az este. Szorongva lépsz, mintha ismeretlen sziklák közt járnál s nem tudnád, mikor fogsz feneketlen mélységbe, éjsötét sűrűsödött ellenséges árnyak közé zuhanni és megkönnyebbülve, boldogan sóhajtasz fel, mikor eléd csillan a város első őrszeme, valamelyik külvárosi utca végéről.

Az örömtől kettőzött léptekkel haladsz előre. És minden lépteden szaporodnak a fények, szaporodnak az árnyak. Itt magas vilányoszló tetejéről világol a fény; hol egyik, hol a másik oldalon. Széles sugárkék vetődnek ki az ablakon s világosságot áraszt a kocsik, az autók lámpája is.

Mindaz a fény árnyékot vet. Éles, határozott árnyékot, összebonyolódó, összelelkező sok erős árnyékot. A fák csupasz ágai a villanylámpák felülől omló fénytől csipkés, fekete hálót vetnek az ut világos mezejére. Mély, fekete hasadék a fák törzse. Szabályos mértani alakot adnak a fedelek, a falak. A mozgó kocsilámpák nyomán legyezős sugárban lépdelnek az árnyak: előbb hátra, majd meg előre, hogy rendes helyükön újra megmaradjanak.

A te árnyékok pedig s minden mozgó, bolyongó emberé, lépted nyomán táncol előre, elbuvik hátra, rövidből óriássá nyúlik, egy pillanatra el is tűnik, hogy ismét újra szüllessen. És összeérnek, összebujnak, összebonyolódnak mindezek az árnyak, hogy azután rögtön szét is válnak.

Amint összeér, összelelkezik minden emberi élet is, egy pillanatra, egy szemvillanásra, hogy azután elváljon, eltűnjék, elszakadjon talán egy pillanatra, talán örökre.

A Duna és Tisza vizállása. Duna október 18-án. Bécs 66, Pozsony 265, Budapest 428, Tisza: Tokaj 580, Csongrád 515, Szeged 500.

Egy budapesti járásbíró meghívása a la platai egyetemre. Budapestről jelentik: Tóth László járásbíró a la platai egyetem meghívta a keleti jog, az arab, perzsa, kínai, japán jogtörténet, jogbölcselet és tételes jog tanszékére. Tóth Lászlót a stockholmi Nobelbizottság ajánlatára a la platai egyetem még 1918-ban kérte fel, hogy az Argentiniában letelepedett mohamedánok jogi rendszerét állítsa össze, amit ő spanyol nyelven meg is írt, utána pedig a la platai egyetem tiszteletbeli tanárának nevezte ki. Tóth László számos külföldi akadémia tagja.

Bitoljban elfogott novisadi rabló. A novisadi törvényszék rablás miatt másfél évi fogságra ítélte Löwenberg Vilmost, aki büntetésének kitöltését a novisadi ügyészség börtönében kezdte meg. Innen azonban a múlt héten megszökött. A kiadott körözlevél alapján Bitoljban felismerték és elfogták Löwenberg, akit most visszazárlítottak Novisadra.

Gyilkos és öngyilkos házibarád. Szuboticaról jelentik: Tegnap este a Mariborszka-utca 34. számú házban Gönczöl András 63 éves subotica gazdálkodó agyonlőtte az ugyanazon házban lakó Olajos Antalnét, Czvitka Ilonát, majd vadászfegyverével szájonlőtte önmagát is, s rövid szenvedés után meghalt. Gönczöl évek óta szerelmi viszonyt folytatott az asszonnyal, s erről a viszonyról a férj is tudott, akinek elmézését Gönczöl csupán vagyonosságával tudta kiérdemelni. A „háromszög” harmóniáját mindaddig nem zavarta semmi, míg a házibarád pénzzel is ellátta az asszonyt. Az asszony elhidegült a lassankint elszegényedő házibaráttal szemben, aki viszont a legutóbbi napokban többször halálos fenyegeté-

sekkel rémitgette az asszonyt. Gönczöl együtt lakott az asszonnyal és türelmes férjével, s tegnap este a férj előtt fenyegette meg az asszonyt. A tragédia azalatt folyt le, míg a férj az ajtón zörgetett. Olajos a lövések hallatára a rendőrségre futott, de mire visszaérkezett, már mindkét áldozat halott volt. A megölt asszony és az öngyilkos férfi hulláját beszállították a bajai-uti temető halottasházába.

Seltersvíz ismét mindenütt kapható.
Felhívás. Kérem azon egyént, aki szombaton, f. hó 14-én reggel a Délbácska egyik újságárusától egy görbitett nyelű, ezüst végű fekete férfi esőernyőt vett vagy kapott, úgy azt a Délbácska kiadóhivatalába leadni, esetleg bejelenteni szíveskedjék.

Seltersvíz ismét mindenütt kapható.
Orvosi hír. Dr. Szalontay Zoltán orvos rendelését ismét megkezdte. **Zeljeznicska (Petőfi) utca 48.**

SPORT

* **A NAK összes játékosai** kéretnék ezuton is, hogy a mai tréningen okvetlen megjelenjen szíveskedjenek.

* **Novisadon rakják le a „Vojvodinai Alsözövetség” alapköveit.** A megváltó eszme mintegy egy év előtt Zombolyáról indult ki és azóta az összes vajdasági városokban foglalkoztatta a sportvezetőket. Subotica volt a legnehezekebb, amelyet meg kellett nyerni az ügynek. Ott ugyanis az alsözövetség kitűnően működött és semmi panaszra nem volt okuk a tagegyleteknek. Az utóbbi hetekben azonban Suboticáról is igen kedvező hangok hallatszottak a „kívánatos vojvodinai alsözövetség” megalakításáról. Kapóra jött a novisadi egyesületeknek a beogradi alsözövetség bojkottja. A „tétlenségre” kárhözott egyesületek megduplázott energiával láttak a dologhoz. Hogyne, hiszen a létük függött a kérdésem. Megtették az első lépést, amely ha sikerrel jár, úgy még az idén megalakulhat az SHS állam leghatalmasabb alsözövetsége a „Vojvodinai Alsözövetség”. November 12-én Novisadon jönnek össze a vajdasági egyesületek képviselői, hogy megbeszéljék a teendőket. **November 12-e tehát ünnepe lesz a Vajdaság jobb sorsra érdemes footballsportjának.**

* **Breznik hiánya** az NTK. csapatában erősen érezhető volt. Különösen a labdára menésben volt az NTK. csatársor sokkal gyengébb.

* **Megszünik a bojkott.** Mint privát személyek hírtől hozzák Beogradból, az alsözövetség ntég e héten beszünteti a bojkottot és vasárnapra már ki is tüzte a NAK. — Beogradi Sport bajnoki mérkőzést. — Ha igaznak bizonyulnak is az egyelőre nem hivatalos hírek, a NAK, a bajnoki mérkőzések dacára is tovább részt vesz a serleg mérkőzéseken, amelyeket szabad napjain fog lejátszani, még hátra levő két ellenfelével.

Színház—Mozi

A Nemzeti Színház műsora. Csütörtök: A 19. számú szoba ura. 3 felvonásos komédia. A darab premiérje nagy sikerrel folyt le kedden.

1001 éjszaka. Hat felvonásos álomdrámának lehetne nevezni ezt a különös filmet, amelyben, furesa, de minden érdeklődésre méltó módon keveredik a keleti mesék misztikuma és a hatásra törekvő modern, drámai felfogás. A millió remeke a modern filmrendezésnek, s benne felvonul egész buja és misztikus pompájában, a Kelet, Aladin esodalampásának rejtélyes világa, amelyen keresztül ebben a darabban egy izgalmas dráma szövődik, amely minden részletében csak fokozza az érdeklődést. A film színezett és remekszép kiállításra csak fokozza külső értékét. A hat felvonásos keleti álomdrámát máttól kezdve mutatja be az Apolló.

6 Dinár a „SOA” szappan,

dacára kitűnő minőségének.

Tőzsdei árfolyamok:

A jugoszláv korona Zürichben 2-60.

Beograd, okt. 18. London 279—277, Páris 467—465, Newyork 62-85—61-85, Milanó 261—259, Prága 2-05—2-03, Berlin 2-20—2-18, Bécs 0-08, Bukarest 40-25—38-25, Budapest 2-51 1/2—, Szófia 40—38, Szaloniki 172—168, Zürich 1153—1145, Brüsszel —, Amsterdam —, Athén —, francia frank —, lei —, márka —, osztrák korona —.

Zagreb, okt. 18. Newyork 62—, Páris 461—467, London 273—278, Milanó 253—258, Prága 191—204, Berlin 2-20—, Bukarest 39—, Budapest 2-44—2-50, Amsterdam 23-50—24, Bécs 0-08, Brüsszel 439—440, Szófia 40—, Varsó —, Zürich 1150—1152.

Zürich, okt. 18. Zárlat. Berlin 0-19 (0-1875), Hollandia 211-75 (211—), Newyork 543— (542—), London 24-20 (23-06), Páris 40-70 (40-80), Milanó 22-90 (22-85), Prága 18— (17-70), Zagreb 2-60 (2-35), Budapest 0-215 (0-215), Varsó 0-055 (0-055), Bécs — (0-0072), bélyegezett osztrák korona — (0-0078), Bukarest 3-42 (3-35).

A mai terménytőzsdén az ellanyulás tovább tartott. Nagy kínálat mellett igen csekély a kereslet. A délutáni magánforgalomban már erősen érezte hatását a jugokorona zürichi emelkedése és az áruk ennek következtében estek.

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései 1922. okt. hó 18-án. Bácskai buza 77—78 kg-os 2% duplikát kassza kötés 337-50—335 (700 mm), bánáti buza 77 kg-os 3% sentai paritásban kötés 335 (500 mm), bácskai árpa 67 kg-os kínálat 267-50, bácskai zab beogradi paritásban kötés 252-50 (200 mm), bácskai öreg tengeri kötés 280 (160 mm), bácskai tengeri januárra 25% kassza kötés 187-50 (2000 mm), bácskai tengeri márciusra 25% kassza kötés 200 (1500 mm), bácskai fehér bab kötés 320—307-50 (540 mm), szerémi fehér bab kötés 312-50, bácskai gullásliszt fizetendő az áru kézhezvétele után kötés 510 (100 mm), 2. sz. főzliszt kötés 485—(100 mm), 6. sz. kenyérliszt kötés 427-50. Irányzat változatlan.

Felelős szerkesztő: **Dr. Szlezák Rezső**
Kiadótulajdonos: **Fáth Ferenc és társai**

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaság Novisad — Ujvidék

Felmondás nélkül fizet vissza minden betétösszeget.

Kamatláb 6% netto. Ha a betevő tőkét 3 vagy 6 óra leközti óhaltja, úgy ma gasabb kamatozásban részesül. 333

Apró hirdetések.

KÖNYVELŐ, ki üzleti könyvek vezetését vagy új könyvek felfektetését elvállalja, esetleg állandó alkalmazásra vagy **UTA-ZONAK** bármely szakmában ajánlkozik szerb, magyar, német nyelvismerettel. — **Megkereséseket:** „Könyvelő” jelígre a kiadóba kérek. 1—2

Nagy **GRAMOFON**, főtölcséres, erős szerkezetű és 50 darab lemezzel, eladó Kaszárna-u. 9. 1—1

IZLÉSEK NYOMTATVÁNYOKAT készít Novisadon a Gutenbergkönyvnyomda, Szabadság-tér 1. 1—5

SLOBODA

Október 19.

Ezren egy ellen

Nagyszabású kalandordráma 3 részben.

Főszerepben: **MACIETE**
III. rész.

Wiederkomm János

mézeskalácsos és gyertyaöntő
Novisad, Futaki-ut 88. szám.

Ajálja a Mikdentszentei népnek közeled-
tével ez alkalomra készített jóműsü
gyertyáit jutányos áron.

Nagy választék. Elárulítás kicsinyben és
nagyban. Viszontárulások kértnek megrende-
léseiket sürgősen megtenni. Szállít vidékre
is. — Megrendelésre készít templomi és bolti
gyertyákat is. Szállít próbarendeléseket.

Verseci bor- különlegességek pincéje

Novisadon Az Uprava Fondova palot-
ában Njegoseva-utca 3. szám alatt

MEGNYILT

Fényképeket

minden minőségben elismert első-
rendű művészi kivitelben azonnali
szállításra mérsékelt árak mellett
(750.— koronától feljebb)

Nagyobbít „ARTOS” fényképezési műintézet

Zagreb, Postafiók 154.

Ezen hirdetés beküldője 5% enged-
ményben részesül. 3320-23 25

2

kifutó azonnal fel lesz véve.

Cím:

„FUCHS” Hirdetési Iroda.

APOLLO
MOZGÓ

OKT.
19

Kelet rejtelméi.

Szines film 6 felvonásban.

EGY HAT ŐRÉSES SZEMÉLY.

AUTÓ

könnyű kocsi olcsón eladó. Felvilágosítást ad

REICH JAKAB és FIA

Novisad, Temerini utca.

Eladó

3799-2-2

1 hold szállótelep házhellyel

a vasúti sínen innen, örök áron
megváltható, teljesen beültetve,
téglaából épült kis házikóval, kut
és új anyagból készült új kam-
rákkal. Bővebbet a kiadóban.

Az egész világ részére

elfogadok hirdetések, időt,
pénzt, fáradságot takarít
meg az, ki

HIRDETÉSEIT

nálam adja fel.

„FUCHS” Hírlapterjesztő és Hirdetési Vállalat

Novisad, Kralj Petar u. 13.

GÉPEKET

készpénzért és részlet-
fizetésre elad, — fo-
vábbá géprészeket,
tűket, olajat stb. és

összes gépek javítását vállalja

BOURNE és TÁRSA

Novisad, Miletity (Kenyér) utca 4.

GUMRINGER FERENCZ

gépgyár és javítóműhely Novisad, Darányi-telep,
postafiók 87. — BEZENICA vas- és acélöntöde,
Osijek III. vojvodinai képviselője.

Átvész megbízásokat öntvényekre minta vagy rajz
szerint a legolcsóbb napiáron a legrövidebb száll-
ítási határidő mellett, malom és téglagyári be-
rendezésekre, szivógáz generátorokra, kör- és
szalagfűrészekre stb. — Állandó raktár közlöm-
alkatrészekben, u. m.: függő- és faligymók, csap-
ágyak, tengelykötők, állítógyűrűk stb. nyersen vagy
megmunkálva. — Vállal mindennemű gépjavitást
és hengerrovtkolást.

Garantált és szakemberek
által kipróbált

40%

fűtőanyagmegtakarítás,
szabadalmazott és bármely
kályhához, spárherdhez al-
kalmazható

„STEDISA”

készülékkel. Központi iroda
Novisad, Kralja Petra u. 11.
Képviselek kerestetnek.

Pénztárnoki állást

keres gyakor'attal bíró, komoly,
megbízható leány. — Cim a
kiadóban. 3802-2 2

A Városi Jódosgyógyfürdő vendéglőjében

3764-5-6

minden időben friss ételek és jó
italok kaphatók.

Abonnensek jó házikosztot

kaphatnak jutányos ár mellett ugy
déli, valamint esti étkezésre.

Antunovics András, üzletvezető.

VASÁRUK,

rudvasak, Winter-kocsitengelyek, méretlemezek,
tető-zár-cső-horgany-horganyozott és fehér-
bádóg-lemezek, öntött tűzhelylapok, öntött
lemez kész tűzhelyek, ekek, ekekések, szerszám-
acélok, sodrony, sodronyszegek, szerszámok,
csavararuk, hitelesített üzleti egyensúlymérle-
gek, épület és butorvasalások, kapitelek, asztal-
lábak, dísz-fafaragványok, kovácszén, kátrány,
valamint egyéb vasaruk állandóan nagy választékban raktáron 2369

KUSZLI GYULA

vaskereskedésében Novisad (Ujvidék) Temerini
utca 8. szám alatt.

ELADÓ és azonnal átvehető
Csóka vasúti állomá-
sával szemben levő szálloda. 6-14

RŐFÖS ÁRUK

Női és uri ruhaszövetek
Télikabát és köpenyszövetek
Angol és francia flanellek
Legfinomabb mosóbarchentek
Chiffon, vászon, asztalnemű

LESZÁLLITOTT ÁRAKBAN!

Női és uri fehérnemű
Harisnyák, keztyűk
Kötények, alsószojnyák
Ernyők, trikotaruk

3766-3 7

Löwinger Divatáruháza, Novisad

Kralja Petra ulica 19. szám.